

Barsk marsdag på Storerikvollen.

Foto: Erik Stabell

Familiehelg på Storerikvollen.

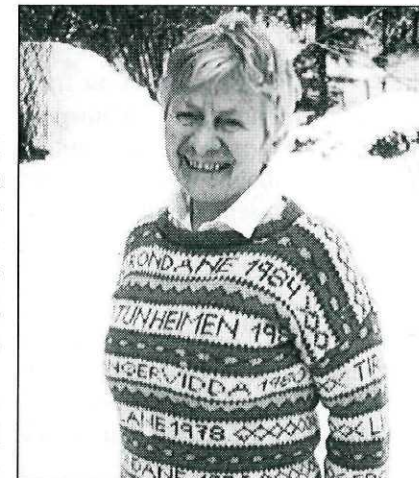
Foto: Vigdis Heimly

17 turer med bestemor

Av PER CHRISTIANSEN

«Gå aldri alene», lyder fjellvettregel nummer 1. Og den følger vi da også de aller fleste av oss, om nå turfølget er aldri så forskjellig. Mange går sammen med kjæreste, samboer eller ektefelle; foreldre går sammen med barn; venner slår seg sammen. Sånn kan det skifte litt fra gang til gang.

Men Bjørg Røe i Trondheim, pensjonert undervisningsinspektør ved Sverresborg ungdomsskole, er konsekvent i valget av turkamerater. Hver sommer i begynnelsen av august trekker hun til fjells med et knippe av sine ni barnebarn og et mindre utvalg

Bjørg Røe i genseren hun fikk i gave av barnebarna da 10 turer var unnagjort i 1984. Siden har genseren vært med på alle fjellturene.

av sine tre sett med barn/svigerbarn. Det har hun årvisst gjort siden 1975, og hun har ikke tenkt å gi seg med det første. Selv om hun runder 70 utpå høsten i '92, og selv om barnebarn også blir voksne engang, – med tanke for andre ting enn å legge kursen opp bratte lier og bortover vide flyer i hælene på en fotrapp bestemor. For ennå er Magnhild bare 13 år, mens Andreas ikke er mer enn ni og mangler ennå tre turer før han kan få bestemors fine 5-årsmedalje i sølvlenke. Og de eldre gir ikke så lett slipp på turlederen sin de heller. Sist sommer var begge de to 20-åringene Eva og Nina med på bestemors 17. «barnebarntur» på rad.

Bjørg Røes årlige fjelleventyr er ikke en tur av det slaget hun så godt kjenner fra sine mange år med skolestiler som kveldslektre: «Så gikk vi en stund, og så spiste vi maten, og så gikk vi hjem». Nei, en fjelltur etter hennes begreper er av minst fire dagers varighet. Først da kan alle være enig om «at det hadde vært en fin tur». Det betyr at hun alt fra første sommer måtte sette krav både til seg selv og til turfølget.

– Jeg satte en nedre grense på åtte år da jeg kåstet fram idéen i 1974. Geir var bare sju da, men la allerede det året ut på en treningstur for å vise at dette ville han være med på når det ble alvor sommeren etter. Siden er det blitt tradisjon at foreldrene har forberedt ungene på fjellturen. Bl.a. har det hele tida vært en forutsetning at ungene skulle bære sin egne sekk. Og tungt lastet over flere timer i ulendt terreng fire dager i strekk krever sitt av både voksne og barn, sier Bjørg Røe, som selv sørger for å holde seg i form med å svømme en

dag og jogge en dag i uka året rundt. Litt orientering har hun drevet med til langt opp mot pensjonsalder, og alminnelige turer blir det også mye av, både hjemmefra i Møllebakken og fra familiens hus på Kletthaugen i Oppdal. Trimmen tar hun gjerne sammen en venninne, mens mannen Arne slår følge på markaturene. På lengre turer til fjells har han imidlertid ikke våget seg på grunn av en ulmende isjias. Som nevnt - til fjells skal man være i form og sikker på å kunne ta seg fram på egne, om aldri så såre bein.

- I stedet har Arne vært til god hjelp som sjåfør, - kjørt oss inn i fjellet og hentet oss på avtalt sted til avtalt tid. De fleste av turene har vi startet på ett sted og avsluttet på et annet. I de senere årene har vi gått over til å legge opp til en runde med start og mål på samme sted. Ikke minst praktisk fordi vi da ikke er avhengig av skyss. Store områder har vi fartet over i løpet av disse 17 årene. Trollheimen har vi brukt flere ganger, det samme med Sylene, Rondane og Jotunheimen. Dovre, Hardangervidda og Nordmørsfjella har vi også brukt, forteller Bjørg.

- Turene med barnebarna er absolutt noe av det lureste jeg har gjort i livet. Jeg har alltid vært turinteressert og så en utfordring i det å få barnebarna mine til å bli glad i å gå, glad i fjellet. Og det tror jeg de også har blitt, i litt forskjellig grad naturligvis. Nina f.eks. går også fra hytte til hytte i påska, og Kristin på 24 jobbet på Fanaråkhytta sist sommer. Barna har gjennom turene våre tidlig lært seg til å bruke fjellet, kle seg riktig, pakke sekk og få med seg nødvendig utstyr. Unger fra tre forskjellige familier, bosatt på tre ulike steder, har lært hverandre å kjenne. Jeg som bestemor har også kommet dem tett inn på livet. Ikke minst fordi vi har utholdt mange strabaser sammen gjennom disse årene, men også naturligvis på grunn av at vi har hatt det fint sammen underveis og i hyggelig lag på hyttene. Vi har både brukt betjente og ubetjente hytter, det har vært et poeng det også - å lære barna å bruke selvbetjeningshyttene. Hytte-standarden har jevnt over vært god i de traktene vi har ferdes. Hyttene i Trollheimen er jo noe for seg selv, likedan TT-hyttene i Sylene pluss Blåhammarstugan, der man til alt overmål blir møtt med varm drikke. Hyttene i Femundsmarka er også trivelige, og så har jeg en forkjærlighet for Juvasshytta.

- På det meste har vi vært 10 stykker på turen. Såpass mange at vi nok etpar ganger har skapt visse problemer for hyttebetjeningen når vi har kommet seint fram til hytta. Men de siste somrene har vi ringt og bestilt plass på forhånd. Det tok litt tid før jeg oppdaget at det var mulig. Uhell har vi aldri hatt, alltid har vi kommet fram til hytta sånn omtrentlig etter vårt eget skjema. Det følger forresten rutebeskrivelsenes marsjfart, men vi har bestandig rastet noe oftere enn normalt er. Det var en svoger av meg, for øvrig offiser av yrke, som ga meg det rådet at vi skulle gå i intervaller på tre kvarter. Og det rådet har jeg fulgt. I stedet for å si til ungene at «nå skal vi gå litt til» eller «bare opp til den toppen der så...», har jeg latt en av dem passe klokka og gått strengt etter den. Det er et tips

jeg gjerne gir til andre. For oss har det i hvert fall fungert godt.

Hvert år er sommerens turbeskrivelse et par måneder i forveien sendt ut til de aktuelle deltakerne fra «turkoordinatoren» i Trondheim, en litt forseggjort, illustrert invitasjon undertegnet med farmormor. Da har hun ofte på forhånd fått endel tips og ønsker som hun har forsøkt å ta hensyn til, f.eks. litt barnevennlig terreng hver gang en ny debutant skulle prøve seg. I slike år har hun gjerne valgt Rondane og lagt opp til en kort vandring første dag.

Den første turen fant altså sted i 1975, og hvorfor ikke bringe hele listen over de 17 turene og like mange års sammensveising av en storfamilie. Her presenteres den i korte trekk supplert med enkelte kommentarer fra bestemor:

1975. Trollheimen.

Start fra Flåseter. 1. dag til Jøldalshytta, 2. dag til Trollheimshytta over Geithetta, 3. dag tilbake til Jøldalshytta gjennom Svartådalen, 4. dag til Gjevilvasshytta.

«Trond var ni år denne sommeren, Geir var åtte. Mødrene deres, Gerd og Liv, bosatt henholdsvis i Trondheim og i Gausdal, var også med på den fire dager lange turen. Fin tur som ga mersmak for alle.»

1976. Rondane.

Start ved Furusjøen. 1. dag til Rondvassbu, 2. dag med båt over Rondvatnet, gjennom Langglupdalen til Bjørnhollia, 3. dag gjennom Illmandalen til Rondvassbu, 4. dag til Furusjøen.

«Ny deltaker i Kristin, datter av Liv. Fint og tørt og gå; barnevennlig.»

1977. Jotunheimen, østlige trakter.

Start ved Øvre Revsjø. 1. dag til Storkvelvbu, 2. dag til Storhøliseter, 3. dag til Storeskag, 4. dag til Liumseter.

1978. Sylene.

Start fra Stugudal. 1. dag til Nedalshytta, 2. dag til Sylstationen, 3. dag til Storerikvollen, 4. dag til Ås i Tydal.

«Ny deltaker, Frode.»

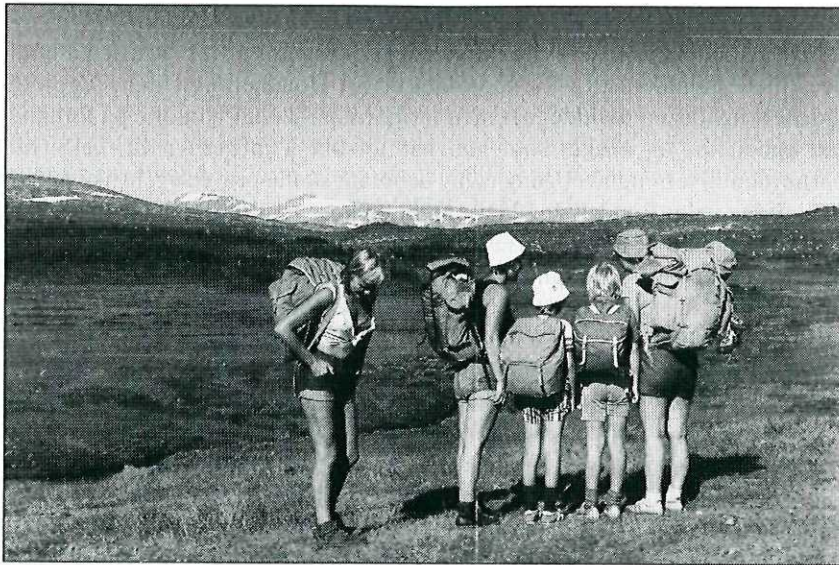
1979. Dovre.

Start fra Grønbakken. 1. dag til Reinheim, 2. dag to mislykkede forsøk på å nå toppen av Snøhetta (regn og tåke), 3. dag til Grøvdalshytta, 4. dag til Gjøra.

«Trond og Geir fikk de to første femårsmedaljene, spesialbestilt hos gullsmed Arne Hansen i Trondheim. I tillegg fikk de en annen femårsmerking, ullsokker med navnene deres innstrikket. Det skulle bli fast tradisjon det også.»

1980. Hardangervidda.

Start fra Kalhovd. 1. dag til Stordalsbu, 2. dag til Mogen, 3. dag til Lågaros, 4. dag til Mårbu, 5. dag med båt over Mårvatn til Stegaros.

Mot Jøldalen på den første turen i 1975. Fra venstre Gerd, Geir, Liv, Trond og Bjørg.

Ned til Røysheim etter fine dager i Jotunheimen sommeren 1991. Fra venstre Nina, Knut, Bjørg, Hildegun, Eva og Magnhild, med Andreas foran.

«Nydelig vær, femdagers tur, Tiril, Nina og Eva med for første gang.»

1981. Trollheimen.

Start fra Gjevilvasshytta. 1. dag til Trollheimshytta, 2. dag dagstur til Snota, 3. dag til Kårvatn, 4. dag til Innerdalen.

1982. Jotunheimen.

Start fra Bessheim. 1. dag til Glitterheim, 2. dag over Glittertind til Spiterstulen, 3. dag til Juvasshytta, 4. dag dagstur til Galdhøpiggen.

«En nydelig tur, med strålende sol og varmt vær både på Galdhøpiggen og på Glittertind.»

1983. Nordmørsfjell.

Start fra Hafsås. 1. dag til Grøvudalshytta, 2. dag til Raudberghytta, 3. dag til Reinvasbu, 4. dag til Vike og videre med båt over Eikesdalsvatnet til Øverås.

1984. Rondane.

Start fra Grimsdalshytta. 1. dag til Dørålseter, 2. dag til Bjørnhollia, 3. dag til Rondvasbu med tur opp til Storrronden, 4. dag til Smukksjøseter.

«Dette var den 10. turen. Til bursdagen min denne høsten fikk jeg en overraskende gave. En blå og hvit -stripet genser med navnene på alle de fjellområdene vi hadde gått i og årstallet for den enkelte turen innstrikket. Genseren hadde gått på omgang mellom de tre familiene, og alle ungene hadde vært med og strikket på den!»

1985. Femundsmarka.

Start fra Langen. 1. dag til Ljosnåvollen, 2. dag til Røvollen, 3. dag til Svukuriset, 4. dag til Elgå.

«Mye bløtt, mye molter.»

1986. Rondane.

Start fra Grimsdalshytta. 1. dag til Haverdalseter, 2. dag til Dørålseter, 3. dag til Rondvasbu over Rondhalsen, 4. dag over Flatfjellet til Mysusetet.

«Knuts datter Magnhild med for første gang.»

1987. Jotunheimen, vestlige trakter.

Start fra Leirvasbu. 1. dag til Olavsbu, 2. dag til Skogadalsbøen, 3. dag til Fanaråkshytta, 4. dag til Turtagrø.

«Vi kom opp på Fanaråken i fint sommervær. men mens vi var på hytta, endret været seg dramatisk, det begynte faktisk å snø, og det var svært glatt ned de bratte slyngene mot dalen.»

1988. Jotunheimen.

Start fra Gjendesheim. 1. dag til Memurubu langs Gjende, 2. dag til Glitterheim, 3. dag til Spiterstulen, tre gikk over Skautflyi, sju over Glittertind, 4. dag til Juvasshytta, 5. dag dagstur til Galdhøpiggen.

1989. Sylene.

Start fra Rundhögen. 1. dag til Blåhammarstugan, 2. dag til Storerikvollen, 3. dag til Nedalshytta, 4. dag til Stugudal.

1990. Rondane.

Start fra Straumbu. 1. dag til Bjørnhollia, 2. dag til Eldåbu, 3. dag til Rondvassbu, 4. dag dagstur til Storronden, 5. dag til Straumbu.

«Siste debut, Andreas. Dette til tross, to dager med sekstimers tur. Stas for ungene å komme til topps på Storronden.»

1991. Jotunheimen.

Start fra Heimesætri i Visdalen. 1. dag til Juvasshytta, 2. dag dagstur til Galdhøpiggen, 3. dag til Spiterstulen, 4. dag brevandring i Svellnosbreen.

«Galdhøpiggen igjen; også denne gang fremsatt som et ønske fra yngstmann. Nybegynnerne har gjerne sett seg ut Norges høyeste fjell som et tidlig toppmål. Breturen var en stor opplevelse både for voksne, ungdommer og barn, og flere har siden snakket om å melde seg på brekurs.»

En lang liste med mange gode forslag til fjellferie.

- Hva neste turmål blir, eller hvor mange som ligger foran oss, kan jeg ikke si noe om nå midtvinters i 1992. Hittil har jeg vært usedvanlig heldig som har beholdt en så god helse. Men hvor lenge det varer, vet jeg jo ikke. Dessuten er de fleste av barnebarna mine ikke barn lenger. For de eldste, Trond på 26, Geir (25), Kristin (24), Tiril (23), Frode (22), Nina og Eva (20) er det ikke like lett å få anledning nå etter at de er blitt voksne. Men de to yngste, Magnhild (13) og Andreas (9) blir med videre. Sistemann i rekken må vel også få sin medalje, det er det bare han som mangler nå. Fram dit er det tre turer, sier Bjørg Røe som da (i 1994) vil være oppe i 20 turer siden 1975.

Vi skulle tro at *det* vil nok barnebarna vite å markere, og skal det skje med en medalje, må den vel minst være av gull. Det har bestemor fortjent.

Aktivitetstilbud på de betjente hyttene

Av ROAR NÅLSUND

Hva har du mest lyst til å bedrive tiden med etter å ha spist en bedre middag på en av de betjente hyttene under årets sommertur i fjellet bortsett fra å ta en middagslur på senga? Jeg synes du svarte «ingenting annet enn ro og hvile»? Det holder ikke hvis du f.eks. er på tur med en eller flere av dine håpefulle. Barn tar seg forbausende fort igjen etter en lang og tilsynelatende slitsom dagsmarsj. Så jeg har liten tro på at middagsluren din blir særlig lang. Hva skal du da finne på for å underholde krabaten?

«Gå en kveldstur kanskje? Neppe aktuelt, spør du meg. Ta et slag kort? Kanskje. Prate med naboen om dagens opplevelser? Kjedelig i lengden for unger flest. Lese i gamle årbøker? Ikke særlig aktiviserende. Ja men andre ting finnes ikke, sier du!

Aktiviteter

Det har du kanskje rett i. Turistforeningen prøver nå å rette på dette forholdet. I løpet av 1992 og 1993 skal vi gi besøkende på de betjente hyttene muligheter til en rekke aktiviteter ved å skaffe til veie nødvendig utstyr.

Leker

Vi har tatt utgangspunkt i barns interesser. Du kan nå låne utstyr til fotball, badminton, pilkast, hestekokast, tauhopping og boccia. Det siste er muligens ukjent for en del, men er et enkelt utendørs spill med kuler, og som passer for all slags vær. Det er meget sosialt, og inntil 7-8 personer kan delta. Spillet kommer fra Sør-Europa.

Boksamling

På hver av de betjente hyttene vil du også finne en bokkasse. Her har vi samlet noen bøker for barn som vi synes hører hjemme i fjellet. Det er ingen stor kasse med bøker, men vi vil utvide tilbudet når tid og økonomi tillater det.

Hyttebrosjyrer

Ikke alle som besøker hyttene våre er lokalkjente i området. For disse vil vi lage hyttebrosjyrer (en for hver av de 5 betjente hyttene) som på en kortfattet måte skal fortelle om stedets og hyttas historie, særtrekk ved geologi, botanikk og zoologi, severdigheter, bade- og fiskemuligheter, og forslag til dagsturer spesielt beregnet på dem som vil bo fast på hytta for en kortere periode.

Spesielle tiltak på Jøldalshytta

Området rundt enkelte av hyttene har fra naturens side bedre forutsetninger for at vi kan sette spesielle tiltak ut i livet. Jøldalshytta er en av dem. Her vil det være mulig å leie en kano fra i sommer av til bruk på Jølvatnet.